

Milé kolegyně, milí kolegové,

léto se chýlí ke svému závěru a všichni s napětím očekáváme, co s sebou přinese podzim. Ať už to budou výsledky voleb, další růst cen nebo pokračování diskuzí o stavu státního rozpočtu, ve kterém dnes již nechybí jen miliardy, ale desítky či stovky miliard. Zalepit takto vysoké rozpočtové díry mimořádným zdaněním bank, tzv. windfall tax, považuji přitom za značně nekonceptní a neefektivní řešení. V každé krizi je třeba mít vedle sebe silného partnera. A tím banky zcela jistě jsou. A jsou připraveny využít finančních nástrojů a vygenerovat prostředky na strategické státní investice, které budou podstatně vyšší než prostředky, jež by mělo přinést ono zdanění neočekávaných nebo takzvaně nezasloužených zisků. Mimochodem termín nezasloužený zisk kategoricky odmítám a považuji ho až za urážlivý.

Banky dlouhodobě poskytují milionům klientů kvalitní produkty a služby a trvale dokazují, že dokáží být pro stát, ale i pro své klienty partnerem, o kterého se lze opřít. A jsou připraveny pomoci znova a aktivně se účastnit konstruktivního dialogu s vládou, který by na českou ekonomiku měl mnohem pozitivnější dopad, než neefektivní nařizování. Byť na něj má vláda legitimní právo.

Přeji vám pěkné podzimní dny, které se nezadržitelně blíží.

Monika Zahálková, výkonná ředitelka

Aktuálně

Hypoteční sazby jsou nejvyšší za 12 let. Řada zájemců na hypotéky nedosáhne.

Banky a stavební spořitelny poskytly v srpnu hypoteční úvěry v objemu 10 mld. Kč. Oproti červenci se tak objem i počet poskytnutých hypoték snížily zhruba o 15 %, v meziročním srovnání o 78 %. Vyplývá to ze statistik České bankovní asociace - [ČBA Hypomonitor](#). Do něj dodávají data všechny banky a stavební spořitelny poskytující hypotéky na českém trhu. *„Objem i počet poskytnutých hypoték v srpnu dále meziměsíčně poklesly a byly nejslabší v historii časové řady od ledna 2020. Využijeme-li pro delší srovnání v čase i oficiální statistiku České národní banky, srpnový objem poskytnutých hypoték byl nejnižší od ledna 2016. Hypoteční trh tak letos citelně ochlazuje, což je důsledek kombinace vysokých hypotečních sazeb, přísnějších úvěrových pravidel ze strany ČNB, růstu obav z vývoje*

ekonomiky a obecně vysokých cen nemovitostí," říká Jakub Seidler, hlavní ekonom ČBA. Úroková sazba u skutečně nově poskytnutých hypotečních úvěrů vzrostla v srpnu na 5,76 % z 5,42 %. Průměrná hypoteční sazba se tak dostala na nejvyšší úroveň od přelomu let 2009 a 2010. Realizované ceny poskytnutých hypoték postupně dohánějí nabídkové ceny, které se v minulých měsících pohybovaly v poměrně širokém rozmezí od 6 do 7 % v závislosti na konkrétních parametrech hypotéky. V posledních týdnech však byly nabídkové ceny již vesměs stabilní, což i s ohledem na vývoj tržních úrokových sazeb naznačuje, že se hypoteční sazby patrně již dostaly na svůj vrchol.

Inflace po roce mírně klesla

Meziroční růst cen mírně zvolnil z červencových 17,5 na srpnových 17,2 %. Meziměsíčně ceny vzrostly o 0,4 %, což představuje nejslabší dynamiku od prosince minulého roku. Hlavním faktorem snížení inflace byl pokles cen pohonných hmot, které oproti červenci zlevnily o 10 %. ČNB přitom očekávala srpnové meziroční výsledky tempa růstu inflace na úrovni 19,3 %, zatímco tržní odhady se pohybovaly okolo 17,7 %. Opatrně tak lze říci, že inflace zřejmě v červenci dosáhla svého vrcholu, méně pozitivní zprávou pak je, že její zpomalování bude spíše pozvolnější. To jde ruku v ruce se záměrem ČNB již dále nezvyšovat úrokové sazby, ale naopak ponechat je na vyšší úrovni déle. Sazby centrální banky se tak do konce roku patrně nezmění. Více [v komentáři](#) Jakuba Seidlera, hlavního ekonoma České bankovní asociace. K odběru komentářů se můžete přihlásit [zde](#).

Program záruk pomůže exportérům s dopady války na Ukrajině

Ministerstvo průmyslu a obchodu [přichystalo program záruk](#), který má exportérům pomoci snížit dopady války na Ukrajině. Za investiční úvěry nebo půjčky na pracovní kapitál by měl ručit stát prostřednictvím Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP). Na program EGAP Plus půjde ze státního rozpočtu 500 milionů korun, což umožní vystavení záruk v objemu 6,25 miliardy korun. Podniky budou moci žádat o záruky jak na provozní, tak i investiční úvěry. Nárok na ně budou mít firmy postižené vysokými cenami energií, ale například i sankcemi proti Rusku. Zavedení tohoto typu podpory umožňuje dočasný krizový rámec, který přijala Evropská komise na konci března. Program záruk je součástí novely zákona o pojišťování a financování vývozu se státní podporou. Legislativní změnu teď musí schválit Sněmovna. MPO přitom požaduje, aby její schválení bylo podpořeno už v prvním čtení, a program záruk tak mohl začít fungovat co nejdříve.

Zvýšení rozpočtového deficitu prošlo v parlamentu prvním čtením

Sněmovna v prvním čtení [podpořila zvýšení letošního schváleného schodku státního rozpočtu](#) z 270 miliard korun na 330 miliard korun. Vládní novela navrhuje změny hlavně kvůli situaci vyplývající z ruské agrese vůči Ukrajině i kvůli vysokému růstu cen, hlavně energií. Novela navyšuje příjmy i výdaje, které mají překročit dva biliony korun. Příjmy novelizovaného rozpočtu činí 1,678 bilionu korun, výdaje 2,008 bilionu korun. Výdaje vzrostly o 115,1 miliardy korun, zatímco příjmy v důsledku vývoje aktuální ekonomické situace a loňské ziskovosti firem očekává Ministerstvo financí ČR o 65,1 miliardy vyšší.

ESA doporučuje připravit se na výzvy spojené s růstem cen energií a inflací

Evropské orgány dohledu (ESA) zveřejnily v polovině září svou [Společnou zprávu o riziku pro podzim 2022](#). Zpráva zdůrazňuje, že zhoršující se ekonomický výhled, vysoká inflace a rostoucí ceny energií zvýšily zranitelnost napříč finančním sektorem. ESA doporučuje orgánům dohledu, finančním institucím a účastníkům trhu, aby byly i nadále připraveny na zhoršení kvality aktiv a sledovaly jejich vývoj, pečlivě

monitorovaly dopad dalšího zvyšování měnově politických sazeb a potenciálního náhlého zvýšení rizikových prémie, sledovaly dopad inflačních rizik a nadále pečlivě řídily environmentální a kybernetická rizika a řešily hrozby pro bezpečnost informací a kontinuitu podnikání.

ECB výrazně zvýšila úrokovou sazbu

Evropská centrální banka (ECB) zvýšila základní úrokovou sazbu o rekordních 0,75 bodu na 1,25 %. Reaguje tak na silný růst inflace v eurozóně. Banka zároveň signalizovala, že bude úroky dál zvyšovat, a předpověděla, že průměrná roční míra inflace v eurozóně letos dosáhne 8,1 %. V červenci ECB v reakci na prudký růst inflace zvýšila základní úrokové sazby poprvé od roku 2011. Její základní úrok se tak dostal na 0,50 % z rekordního minima nula procent, na kterém se držel od roku 2016.

Číslo
týdne

5,76 % p.a.
úroková sazba nových hypoték
v srpnu dle ČBA Hypomonitoru

Z legislativy

§

Vláda zastropovala ceny energií

Na svém mimořádném zasedání v pondělí 12. září 2022 ve večerních hodinách schválila vláda v rámci novely [energetického zákona](#) a zároveň i [zákona o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen](#) nařízení, které umožní zastropovat ceny energií v případech mimořádné cenové situace. Vláda také schválila návrh, kterým se mění nařízení vlády [č. 262/2022](#) Sb., o příspěvku na úhradu nákladů za energie. Navrhované zákonné úpravy ještě musí schválit obě komory Parlamentu a podepsat prezident.

Finanční vzdělávání

ČBA vzdělávací programy pro manažery právě startují

Česká bankovní asociace spouští v těchto dnech unikátní vzdělávací program ČBA Strategické řízení pro vrcholové manažery. Autory programu jsou Miroslav Zámečník, hlavní poradce ČBA, a Jakub Seidler, hlavní ekonom ČBA. Česká bankovní

asociace oslovila při tvorbě programu top managementy nejen členských bank. Účastníci tak budou mít možnost setkat se a diskutovat s předními osobnostmi českého byznysu, Tomášem Salomonem, prezidentem ČBA, Evou Zamrazilovou, viceguvernérkou ČNB, nebo například Miroslavem Bártou, archeologem a egyptologem. Vzhledem k aktuální dynamické době je program zaměřen především na geopolitická témata, energetickou problematiku, budoucnost mezinárodního obchodu a financí, a to včetně digitálních měn, ale i na podporu a rozvoj české ekonomiky a byznysu v nových podmínkách. Více informací o vzdělávacích programech najdete [zde](#). Zbývá pár posledních míst, takže pokud máte zájem, máte jedinečnou šanci se ještě přihlásit.

Otázky ke zkouškám odborné způsobilosti – Kapitálový trh a Pojištění byly aktualizovány

V souvislosti s novým zákonem o panevropském penzijním produktu byly dne 15. září 2022 aktualizovány zkouškové sady pro zkoušky podle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu a pro zkoušky podle zákona č. 170/2019 Sb., o distribuci pojištění a zajištění. Celkem přibylo 35 nových otázek, o které byly zkouškové sady rozšířeny. Zkušební testy budou aktualizovány v první polovině října, o přesném datu bude [ČBA EDUCA](#) informovat.

Téma

Windfall tax je nešťastné řešení. Banky mají k vládnímu návrhu zásadní výhrady

Windfall tax je v posledních týdnech mezi politiky, ekonomy, ale i investory na kapitálovém trhu často zmiňované a značně kontroverzní téma. Co však přesně „windfall tax“ znamená? Jak už samotný název napovídá, jedná se o dodatečné zdanění zisků, které v překladu „přinesl vítr“. Jde tak o zisky, které nejsou výsledkem zvýšení kvality služeb, zavedení nových produktů či zefektivnění procesů, ale jde o zisky, které byly vytvořeny díky nepředvídatelným externím vlivům. Často se o nich také hovoří jako o ziscích nezasloužených a nadměrných. A právě o dočasném zdanění těchto zisků v současné době uvažuje česká vláda, respektive ministerstvo financí.

Zavedení, byť dočasné, daně z výjimečně vysokých zisků plánuje vláda pravděpodobně ve třech klíčových odvětvích – v bankovním, energetickém sektoru a v petrochemii. Tato daň by měla být náplastí na státní rozpočet, který se musí vyrovnat s dodatečnými náklady na pomoc občanům. Mimořádné zdanění ale nedává ekonomický smysl a Česká bankovní asociace má k návrhu zásadní výhrady.

1. Nejedná se ve skutečnosti o „nadměrné“ nebo „nezasloužené“ zisky, vyšší zisky jsou v případě bank totiž většinou dány růstem sektoru - banky mají víc zákazníků a poskytují víc úvěrů. V porovnání s rokem 2019 poskytly domácnostem o 25 % víc půjček.

2. Problém dočasnosti navrhované daně – Česká bankovní asociace má za to, že pokud už by daň měla být uvalena, pak nanejvýš jednorázově. Její stanovení na tři roky je zcela nesystémové, navíc reálně hrozí prodloužení trvání daně v závislosti na politických náladách. ČBA považuje daň za vysloveně mimořádné, dočasné řešení a přimlouvá se za podrobnou, a pokud možno klidnou, debatu o řešení systémovém a standardním.

3. Banky chtějí podpořit prosperitu a stabilitu ekonomiky, proto by ČBA považovala za vhodné a efektivní, aby, pokud by daň měla být zavedena, bylo zároveň jasně rozhodnuto o tom, na podporu kterých konkrétních (infrastrukturních či jiných celostátně významných) projektů budou takto získané prostředky vynaloženy. Bankovní sektor jednoznačně prokázal upřímnou snahu vést se státem konstruktivní dialog. **Banky státu prostřednictvím ČBA nabídlí robustní soubor opatření, která by**

financovaly, a jejichž pomocí by se formou efektivního využívání finančních nástrojů dosáhlo systémově významných a dlouhodobých řešení a celospolečenských zisků a hodnot v předpokládaném objemu až 100 mld. Kč. Výnos z daně bude maximálně 15-20 mld. Kč, tedy výrazně méně, než uvádí Národní rozpočtová rada ve svých materiálech.

4. Lze očekávat období hospodářské recese a banky jsou v principu připraveny i v tomto období (tak jako v minulosti) reálnou ekonomiku efektivně podporovat. **Ve světle nadcházejících událostí však banky pozastaví projekty a vyčkají na oficiální znění příslušné právní úpravy,** kterou budou muset pečlivě vyhodnotit co do jejích dopadů na bankovní sektor a na jeho schopnost ekonomiku robustně financovat. Prozatím banky nemají informace o tom, zda nebo jak se původní pracovní návrh ve světle nejrůznějších připomínek změnil či obsahově posunul.

5. **Velkou výhodou pro české spotřebitele je existence silného a kapitálově dobře vybaveného bankovního sektoru.** Je třeba si uvědomit, že banky, které působí na českém trhu, dlouhodobě úročí spořicí a termínované vklady víc než v jiných zemích.

6. Pokud by výpočtová základna pro stanovení základu daně měla zahrnovat i covidové roky 2020-2021, zejména pak rok 2020, považují banky takové nastavení za zcela nekorektní. Meziroční srovnání s pandemickými roky je jako u řady sektorů stále zatíženo nízkou srovnávací základnou. I bankovní sektor byl pandemií ovlivněn, v roce 2020 mu zisky poklesly meziročně o polovinu a v roce 2021 zůstaly stále necelou čtvrtinu pod úrovní roku 2019. Ziskovost sektoru pro debatu o mimořádnosti zisků by tak bylo vhodnější porovnávat s předpandemickými roky. V tomto srovnání byly zisky sektoru v první polovině roku 2022 o pětinu vyšší než v první polovině roku 2019. Co je však v tomto pohledu nutno dodat, je i skutečnost, že **celková aktiva sektoru jsou také o více než 20 % vyšší, úvěry poskytnuté domácnostem jsou pak vyšší o čtvrtinu. Sektor tak výrazně narostl, i proto vytváří vyšší nominální zisky. Z pohledu podílu zisků na aktiva však pokračuje mírně klesající trend posledních let.**

7. Pokud by daň měla dopadat i na některé dceřiné společnosti z bankovních skupin (např. leasingové společnosti nebo pojišťovny), lze to

považovat za nespravedlivé a diskriminační, neboť tak **dojde k poškození těchto subjektů na relevantních trzích**, a tedy k distorzi těchto relevantních trhů.

[Odhlásit se](#) z odběru novinek.